

De Natuurvriend

Mededelingenblad van de KNNV afd. Gouda e.o.
Nummer 2020-1

Blad en afdeling

De Natuurvriend is het mededelingenblad van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Vereniging voor Veldbiologie, afdeling Gouda en omstreken. Het blad verschijnt drie maal per jaar in januari, mei en september.

De doelstellingen van de KNNV zijn natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. Activiteiten zijn onder meer excursies, lezingen en cursussen. Er zijn 8 werkgroepen actief.

Website: <https://www.knnv.nl/gouda>

e-mail adres: gouda@knnv.nl

Contributie

Gewone leden: 36.-- euro

Huisgenootleden (zonder Natuurvriend en Natura) en jeugdleden 17.-- euro
Bankrek. NL91 INGB 0003980717
t.n.v. KNNV afd. Gouda e.o. te Gouda.

Opzeggen lidmaatschap: voor 1 november bij de ledenadministratie.

Kopij volgende nummer

Per e-mail in Word, inzenden voor resp. 15 april, 15 augustus en 15 december.

Bestuur

Voorzitter

Frans Kingma, 0182-531615
kingmafrans@gmail.com

Secretaris

Lourien van der Hoek, 0182-532151
secretaris@gouda.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris

Jan Uilenbroek, 0182-618037
n.h.secretaris@gouda.knnv.nl

Ledenadministratie

Sari Bestebreurtje, 0182-511736
ledenadministratie@gouda.knnv.nl

Penningmeester

Marius van Rouwendal 0182-526305
penningmeester@gouda.knnv.nl

Redactie Natuurvriend

Loes Kamer 0182-395303
redactie@gouda.knnv.nl

Coördinatoren Werkgroepen

Plantenwerkgroep

Antoon van der Ark
vdark@casema.nl

Vlinderwerkgroep

Huig Bouter
huig.bouter@caiway.nl

Vogelwerkgroep

Nel Kempers
kemp1084@planet.nl

Weidevogelwerkgroep

Ries van Vliet
riesvanvliet@hetnet.nl

Natuurbeschermingswerkgroep

Frans Kingma
kingmafrans@gmail.com

Werkgroep zoetwaterbiologie

Annemarie van Putten
amvanputten@hetnet.nl

Gierzwaluwwerkgroep

Rob Schröder
robschroder2807@gmail.com

Werkgroep tuinambassadeurs

Christa Schut
tuinambassadeurs.gouda@gmail.com

Inhoud

pg. 3	van de voorzitter	pg. 14	verslag wekgroep zoetwaterbiologie
pg. 4	alg. ledenvergadering	pg. 15	pilot Natuur Academie Reeuwijkse Plassen
pg. 4	mutaties	pg. 17	waarom groeit maïs zo hard in de zomer?
pg. 5	vogelcursus 2020	pg. 18	mijn natuur blijft
pg. 6	minicursus bomen	pg. 19	werkgr. tuinambassadeurs
pg. 6	midweek Zuid-Limburg	pg. 20	een jaar publieks- activiteiten
pg. 7	verslag van een afdelingsdag	pg. 21	programma publieks- activiteiten 2020
pg. 8	verslag plantenwerkgroep	pg. 22	activiteitenprogramma
pg. 10	verslag vlinderwerkgroep		
pg. 11	vogelexcursie naar de nieuwe vogelhut		
pg. 12	fotopagina Marker Wadden		
pg. 13	fotopagina pijlstaartvlinders		

Van de voorzitter

Ook het afgelopen jaar konden we weer genieten van een ruim en interessant activiteitenprogramma en alles ziet er naar uit dat het ook komend jaar het geval zal zijn. Met excursies, lezingen, minicursussen en cursussen en sinds twee jaar ook publieksexcursies zijn we volop bezig met educatie, een taak die ook het landelijk bestuur onderschrijft. Het bedenken en organiseren van al die activiteiten is al een gigantische klus op zich. Daar komt nog bij het begeleiden van knnv excursies, lezingen, cursussen en als speciale tak van sport: het leiden van publieksexcursies. Momenteel komt er te veel terecht op de schouders van de natuurhistorisch secretaris. Met ingang van komend jaar willen we geïnteresseerde leden vragen om voor een aantal activiteiten gastheer/vrouw te zijn en helpen publieksexcursies te leiden. Met dit doel zijn we van plan in het voorjaar een cursus te organiseren vanuit het Infocentrum. Juist i.v.m. de publieksactiviteiten en mede om meer herkenbaar te zijn, zoals gevraagd door het landelijk bestuur, voeren wij naast naam, logo, Vereniging voor Veldbiologie de ondertitel Natuurvereniging Gouda. Onze via een subsidie verkregen excursieleidersjasjes maken dit al duidelijk.

Algemene ledenvergadering

dinsdag 11 febr. 2020, 20.00 uur

Infocentrum Heempad

agenda

- 1 opening
- 2 vaststellen agenda
- 3 notulen ALV 4 febr. 2019
- 4 mededelingen
- 5 jaarverslag secretaris
- 6 jaarverslag natuurhistorisch secretaris
- 7 jaarverslag penningmeester
- 8 verslag kascommissie
- 9 decharge bestuur
- 10 begroting
- 11 benoeming nieuwe kascommissie
- 12 verhoging liftersgeld
- 13 jaarplan
- 14 rondvraag
- 15 sluiting

Na de pauze met een hapje en een drankje zal
Elly Meindert foto's laten zien van haar reis door
Gambia

Mutaties

opgezegd hebben

Tineke Ammerlaan, Ruben Habraken, Ferdinand Krotwaar en
Cor Spruijt

nieuwe leden

Kor Bladenburg, Marcel van de Broek, Peter Duits, Kees Eigenraam,
Marianne van de Heijden, Sietse Kamer, Petra Maillou, Wim Revet,
Jorien Roeland en Marianne Weenink

Vogelcursus 2020

Evenals vorig jaar wordt door de KNNV Gouda en IVN IJssel en Gouwe weer een vogelcursus georganiseerd. De cursus bestaat uit 4 theorieavonden en 4 excursies. De theorieavonden zijn op donderdag van 20.00 uur tot 22.00 uur en worden gegeven in het infocentrum aan het Heempad. De excursies bestaan uit 3 excursies op zaterdagmorgen en een hele dag excursie op zaterdag.

Het programma ziet er als volgt uit:

Donderdag 6 febr. Inleiding en wintervogels door Marius van Rouwendal

Donderdag 20 febr. Vogels en klimaat door Gert-Jan Pieterse en Stef Strik

Donderdag 2 april Lente- en zomervogels door Marius van Rouwendal

Donderdag 16 april Weidevogels door Gert-Jan Pieterse en Stef Strik

De excursies zijn:

Zaterdag 8 febr. Surfplas Reewijk

Zaterdag 22 febr. Brouwersdam en inlagen Schouwen-Duiveland

Zaterdag 4 april vroege vogelexcursie Gouwe Bos

Zaterdag 18 april Hooge boezem Haastrecht

De kosten voor deze cursus zijn voor leden van KNNV en IVN 35 euro en voor niet leden 50 euro. Voor deze cursus kunt u zich opgeven bij Jan Uilenbroek, tel 0182-618037, email: j.uilenbroek@hccnet.nl

Nonnetje (links mannetje, rechts vrouwtje) (foto Marius van Rouwendal)

Minicursus bomen en heesters herkennen

In de maand mei organiseren we een minicursus Bomen en heesters herkennen. De cursus omvat een theorie-avond met een praktisch gedeelte na de pauze en een excursie

De theorieavond is op woensdag 13 mei (20.00-22.00 uur) in het infocentrum

De excursie is op zondag 17 mei (10.00-12.00 uur) met een wandeling langs bomen in de binnenstad van Gouda

Het accent zal tijdens het praktische deel van de cursusavond liggen op inheemse boomsoorten en hun kenmerken. In de inleiding wordt ingegaan op de plaats van bomen in het plantenrijk. Wat is het verschil tussen een boom, een heester en een

kruidachtige plant? Wat zijn coniferen? Waarom blijven loofbomen niet groen in de winter? Welke bomen zijn inheems in Nederland en in welk type landschap horen ze thuis?

Tijdens de stadswandeling komen we langs soms verborgen mooie groene plekjes in de historische binnenstad, met bijzondere bomen die je in de hectiek van doordeweekse drukte misschien nog niet had opgemerkt.

De kosten van deze cursus zijn 10 euro voor leden van KNNV en IVN en 15 euro voor niet-leden. Voor deze cursus kunt u zich opgeven bij Jan Uilenbroek j.uilenbroek@hccnet.nl

Midweek in Zuid-Limburg

De midweek is dit jaar van maandag 25 mei tot vrijdag 29 mei in de buurt van Schin op Geul. We hebben de beschikking over een 12-persoons bungalow.

De kosten bedragen 90,- euro per persoon exclusief reiskosten en eten.

Opgave na overmaking van 90,- op rekening NL 40 INGB 0001258942 t.n.v. J. Uilenbroek onder vermelding midweek.

Verslag van een afdelingsdag

Tijdens de laatste zomerse dag van het seizoen was een afdelingsdag georganiseerd met een vaartocht over de Reeuwijkse Plassen. Loes Kamer had een platbodem geregeld bij de Watersnip met plaats voor 25 personen. Twintig mensen hadden zich verzameld op de afgesproken tijd op de Twaalfmorgen. Helaas er kwam geen boot. Wat bleek; Loes was met de boot bij de Korssedijk om de proviand en een aantal deelnemers op te halen. Toen de boot op weg ging naar de Twaalfmorgen sloeg de motor af en was niet meer op gang te krijgen. Een behulpzame schipper sleepte ons terug naar de Korssedijk, alwaar de proviand werd overgeladen in een auto, zodat de deelnemers op de Twaalfmorgen alsnog van koffie konden worden voorzien. Als alternatief werden een aantal excursies bedacht. Dat bleek niet nodig toen Loes alsnog met de platbodem naderde, zodat de vaartocht kon doorgaan. Tijdens de vaartocht over de plassen kregen de deelnemers alles te horen over de geschiedenis van de plassen. We werden geëscorteerd door een sloep met de echtgenoot van Loes voor het geval de motor van de platbodem het alsnog zou begeven. Bij terugkomst stond een aantal heerlijke salades met stokbrood klaar. Al met al een zeer geslaagde afdelingsdag.

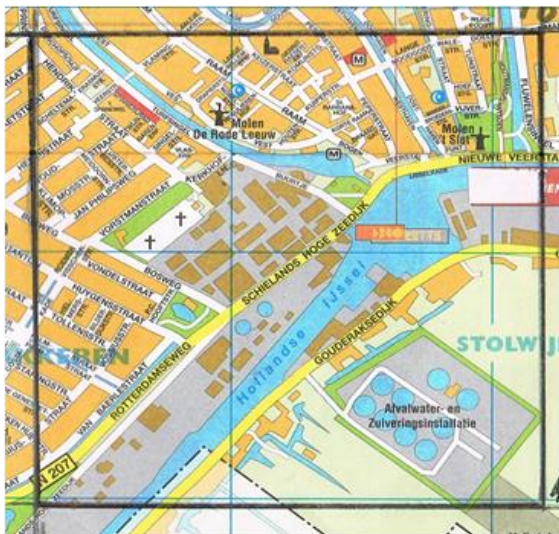
Jan Uilenbroek

Verslag van de plantenwerkgroep

De plantenwerkgroep heeft in 2019 een blok in Gouda geïnventariseerd (zie kaartje).

In totaal zijn in de periode van april tot en met september 12 inventarisaties gedaan. Hieraan hebben 13 personen tenminste één keer meegedaan. Er zijn 271 soorten waargenomen waarvan er 239 op streeplijst van Floron zijn aangestreept. De overige soorten staan niet op de streeplijst of zijn cultuursoorten. De aangestreepte soorten komen, na controle, in de Nationale Database Flora en Fauna.

Hieronder volgen enkele bijzonderheden van dit blok.

Vroeger lag op de linker oever van de Hollandse IJssel tegenover de stad, aan de Gouderakse dijk, een fabriek voor koudasfalt. De fabriek is verdwenen en in 2016 is het terrein (2,3 hectare, dat is driemaal de markt in Gouda) aan de gemeente verkocht. De stichting *Goudasfalt* heeft de opdracht er iets moois van te maken. Er moest onder meer een stadsstrand komen, een promenade met een horecasector en leuke winkeltjes en bedrijfjes. Horeca is inmiddels aanwezig in een paar containers. De totaalindruk is op het ogenblik toch die van een geregisseerde rommel. De bodem is verontreinigd en afgedekt met een laag asfalt (!) die voorlopig moet blijven liggen. Enkele knappe koppen studeren nu op het reinigen van de grond.

De Oude Begraafplaats, pal naast de vroegere kaarsenfabriek, is in 1972 voor begraven gesloten. Het stadsbestuur heeft inmiddels zijn nieuwe visie bekend gemaakt: de graven ruimen en het terrein 'behouden als stadsnatuur', wat dat ook moge betekenen. De ruiming was al in 2002 voorzien en met het oog daarop heeft de gemeente alvast enige parkbomen laten planten en zijn er mengsels van bloemzaden gestrooid.

Schielands Hoge Zeedijk is de afgelopen jaren verstevigd. Omdat ze toch bezig waren is tevens tussen de begraafplaats IJsselhof en de Mallegatsluis in de laagte langs het water een bijna 600 meter lang, smal, verhard wandelpad aangelegd. Het is verrassend dat dit nieuwe perspectief, twee meter onder straatniveau, zo'n verschil maakt in beleving. Het pad is eind juni 2018 geopend, voert onder de Haastrechtse Brug door en heet *Struinpad*. Daarlangs zijn allerlei bloemen ingezaaid, hetgeen een vrolijk gezicht is, als ze bloeien. Er zijn ingezaaide soorten gezien, o.a. Bolderik, IJzerhard, Korenbloem, Phacelia (een drachtplant) en Luzerne.

De gemeente heeft vanaf 1991 tot en met 2009 om de twee jaar planten op muren van kaden en gebouwen geïnventariseerd. De meest vóórkomende soorten waren Muurvaren en Mannetjesvaren. Muurplanten zitten vooral op oude, verweerde muren en gaan bij onderhoud of herstel meestal verloren. Bij onze inventarisaties zijn de navolgende soorten gezien: Gewone eikvaren, Gele helmblom, Muurleeuwenbek, Mannetjesvaren, Muurvaren, Stinkende gouwe en Tongvaren.

Hierbij enkele bijzondere soorten:

In de tuin van het voormalige tabaksmuseum (*De Moriaan*) staat een groot exemplaar van de Hemelboom. Je kunt deze boom zien vanaf de Peperstraat. Andere bijzondere soorten zijn onder meer Paardengras en Vleugelnoot. In de Peperstraat werd ook Wolfskers (*Atropa belladonna*) waargenomen. Deze Wolfskers was meer dan een meter hoog en stond pal achter het water en bij een brugje, achter de tuin van een pand (*De Moriaan*) aan de Westhaven.

Wat betreft de waterplanten, er is zeer weinig Smalle waterpest gezien. Deze soort staat al sinds augustus 2017 op een lijst van planten die moeten worden uitgeroeid. Vroeger zag je in Zuid-Holland veel Wortelloos kroos (*Wolffia arrhiza*). Nu lijkt het wel verdwenen en opgevolgd door Columbiaanse wolffia. Het plantje ligt iets dieper in het water dan Wortelloos kroos, waardoor het randje om het plantje, als het plat op het water ligt, breder is dan bij Wortelloos kroos. Integenstelling tot Wortelloos kroos wordt Colubiaanse wolffia soms bloeiend aangetroffen: een piepklein stampertje en dito meeldraadje steken dan ter zijde uit het bolletje.

Een uitgebreid verslag van de inventarisatie staat op de website van de afdeling en is ook via E-mail op te vragen (vdark@casema.nl).

Antoon van der Ark

Verslag van de Vlinderwerkgroep

De werkgroep was in 2019 betrokken bij de volgende publieksexcursies.

- 1) Op 23 augustus was de nachtvlinderavond op het Heempad in Gouda. Daar kwamen 22 bezoekers op af en 54 nachtvlinders. Er werden 30 verschillende soorten geteld.
- 2) Een week later was de landelijke nachtvlindernacht. De werkgroep was aanwezig in het Loetbos. Twaalf bezoekers waren daar aanwezig. Door de hoge temperatuur (20 graden) en omdat er tot 2 uur in de nacht werd geteld werden maar liefst 298 vlinders waargenomen (76 verschillende soorten).
- 3) Op 6 september was de nachtvlinderavond op de kinderboerderij in Waddinxveen. Helaas viel er veel regen die avond. Er waren slechts 8 bezoekers en 5 verschillende soorten vlinders werden gezien. Om 22.00 uur zijn we ermee gestopt.

Naast deze activiteiten is de werkgroep wekelijks op pad geweest naar verschillende plaatsen. Voor sommigen was een vergunning geregeld nl. Leersumseveld (Staatsbosbeheer), Leersumse heide (Utrechts Landschap) en Loetbos (Staatsbosbeheer).

Sneeuwbeer (foto Huig Bouter)

Grote groenuil

Hier enkele bijzonderheden: In Boskoop werd de zeldzame Sneeuwbeer waargenomen, in Esbeek de Grote groenuil, in het Loetbos de zeldzame Witte hermelijn en in Leersum een microvlinder genaamd de Prachtmot. Die was daar jarenlang niet meer gezien. Ook nieuw was de Geelblad (een macrovlinder).

Al met al was het een mooi seizoen met nieuwe en grote aantallen vlinders.

Namens de werkgroep Ad Spee

Vogelexcursie naar de nieuwe vogelhut aan het Haringvliet

De nieuwe vogelhut “Tij” aan het Haringvliet was het doel van deze excursie. Met 8 personen vertrokken we eind september naar Stellendam. Zoals gewoonlijk beginnen we zo’n excursie met koffie. In café-restaurant de Loef aan de haven zaten echter 80 vrijwilligers van vogelbescherming met als doel de nieuwe vogelhut. Als we de koffie oversloegen konden we ze voor zijn. Het is een halve kilometer lopen door de duinen en dan kom je bij een indrukwekkend complex, een betonnen gang, een koepel van schuine balken en een rieten dak met hier een daar een spleet om naar buiten te kijken. Al met al een artistiek hoogstandje maar ongeschikt als vogelhut. De uitkijkopeningen zijn te klein, te laag en er zijn te weinig. Op de terugweg kwamen we de 80 vrijwilligers al tegen. Ik ben benieuwd wat zij ervan gevonden hebben.

Overigens hadden we wel bij de hut een Grote gele kwikstaart en een tweetal Grote zilverreigers gezien. Na koffie op het terras van Zout of Zoet, een modern café-restaurant aan het begin van de Haringvlietbrug, besloten we naar de Stompe toren en de inlagen op Schouwen te gaan.

Omdat het stralend mooi nazomer weer was besloten we de Brouwersdam maar over te slaan, het kon er weleens druk zijn. Dat was een juiste beslissing. De weg langs het water was overgenomen door Campers. Bij de Stompe toren was het gelukkig rustiger. Een leuke waarneming was een Regenwulp en een IJsvogel. Bij de inlagen zagen we aanvankelijk alleen grauwe ganzen en bergeenden, maar er cirkelden voortdurend kleine zangvogeltjes. Het bleken kneuen, graspiepers en putters. Verder zagen we vanaf de dijk lepelaars en Brandganzen. Al met al een prachtige nazomerdag, maar weinig steltlopers.

Jan Uilenbroek

Marker wadden

Juffertje in het groen
(foto Paul van Drimmelen)

Goudknopje en riet (foto Paul van Drimmelen)

Pijlstaartvlinders

Pauwoogpijlstaart

Linderpijlstaart

Klein avondrood

Ligusterpijlstaart

Populierpijlstaart

Windepijlstaart

INVENTARISATIE VAN LOCATIES IN DE POLDER VEERSTALBLOK DOOR DE WERKGROEP ZOETWATERBIOLOGIE

In 2019 zijn inventarisaties verricht in het Veenweidepark (2 poelen en een sloot) en in de Veerstalblokboezem (poeltje). De biologische waterkwaliteit is met de BBI-methode (Belgische Biotische Index) aan de hand van de gevangen diertjes vastgesteld en bleek overal goed of zeer goed te zijn. Locatie 1 (poel) en 3 (sloot) liggen in kruidenrijk grasland op zeelei. Locatie 2, een poel in weideveengrond, vlakbij een ringslangenbroedhoop, bevindt zich in een ruigteveld. Het poeltje in de Veerstalblokboezem (locatie 4) ligt in een terrein dat beheerd wordt als veenmosrietland en moerasheide, dicht bij een stukje hoog- en laagveenbos.

Het aantal soorten slakken en tweekleppigen viel tegen en dat geldt ook voor de aangetroffen aantallen individuen. In het poeltje in de Veerstalblokboezem is zelfs geen enkel zoetwaterweekdier gevangen! In de Schapenpoel (locatie 1) vonden we echter tientallen poelslakken (2 soorten) en in locatie 3 zijn ongeveer 120 puntige blaashorens aangetroffen. Locatie 2 bleek rijk aan larven van pluimmuggen (zo'n 150 individuen geteld) en aan dwergbootsmannetjes (circa 100 exemplaren in de monsters). Opvallend is, dat we geen vlokreeften, mosselkreeftjes, staafwantsen en waterscorpionen

hebben gevonden. Wel hebben we voor het eerst in 6 jaar dwerglopertjes gespot (poeltje in de Veerstablokboezem: 19 individuen geteld). Zie ook de tabel in het verslag op de website.

Aart Pijl, namens de werkgroep Zoetwaterbiologie

Pilot Natuur Academie Reeuwijkse Plassen

Ten grondslag aan dit project ligt een idee opgezet door de KNNV afdeling Amersfoort. Deze groep is enkele jaren geleden gestart met een natuur academie. Wij (het kernteam) hebben dit idee verder uitgewerkt tot een uniek concept, waarbij de deelnemers handelingsperspectief aangereikt wordt om het perceel dat zij beheren tot een beter leefgebied te ontwikkelen voor flora en fauna.

Het Reeuwijkse Plassen gebied is een natuurgebied dat een groen-blauwe zone vormt samen met het oostelijker gelegen door Staatsbosbeheer beheerde Natura 2000 gebied. Zo is er een ecologische verbinding tot stand gekomen tussen de Hollandse IJssel en de Oude Rijn. In dat kader is het onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland en daarom ook in Europees verband van belang. Probleem bij het beheer van het RP gebied is dat 80 % ervan in particuliere handen is. Een enorme versnippering en daarmee gepaard gaande onoverzichtelijkheid is het gevolg. Een groot aantal belangengroepen is actief. Zo zijn er alleen al een stuk of acht verenigingen van watereigenaren. Al deze belangenorganisaties zijn verenigd in het OTRP (Overleg Toekomst Reeuwijkse Plassengebied), waarin o.a. ook

Staatsbosbeheer, de gemeente Bodegraven-Reeuwijk en de natuurverenigingen KNNV en IVN vertegenwoordigd zijn.

Binnen de KNNV werkgroep Natuurbescherming leefde al langer de wens meer aan educatie over het plassegebied te doen voor bewoners en gebruikers, echter ontbraken tot dan toe de middelen. Vanuit het OTRP werd jl. mei de roep om educatie uitgesproken. Vertegenwoordigers van KNNV (voorz. Frans Kingma) en IVN (voorz. Ton van Rossum) binnen dit overleg zijn daar direct bij aangehaakt vanuit het besef dat educatie core business is van deze natuurverenigingen, en gaven aan dat daarbinnen dezelfde ideeën leven maar dat de middelen ontbraken om het te realiseren. Wethouder Robèrt Smits van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk (o.a. Natuur in de portefeuille) zegde toe eventueel subsidie te kunnen verstrekken, mits er een gedegen projectplan ingediend zou worden.

Wij zijn hiermee onmiddellijk aan de slag gegaan, hebben Marlou Min bereid gevonden om het geheel te coördineren en het projectplan te schrijven dat enkele weken later werd ingediend en gehonoreerd met een subsidie van € 1600 ten behoeve van een pilot van een jaar. Hiermee kunnen vier minicursussen georganiseerd worden bestaande uit een theorie-avond en een excursie-ochtend. Op deze wijze hopen wij dat ook een deel van de overige 80 % van het RP gebied ingezet wordt voor natuurontwikkeling.

Lezing over oevers levend maken door John van Gemeren (foto Loes Kamer)

De eerste minicursus vond plaats op 25 (theorieavond) en 28 september (vaarexcursie) met als thema 'Oevers levend maken' en werd verzorgd door John van Gemenen, directeur van Watersnip, een ecologisch adviesbureau in Reeuwijk. We hadden gehoopt op 20 deelnemers. Het werden er in totaal 33 waarvan ongeveer de helft uit het plassengebied! De eerste mini-cursus werd een succes dat in een behoefte bleek te voorzien.

De tweede cursus, 'Een beter leefgebied voor vogels ontwikkelen' vond plaats op 20 en 23 november. De theorieavond werd verzorgd door Nico Korporaal, coördinator Wetlands van Vogelbescherming Nederland en zijn collega Sonja Hartlief. De fietsexcursie werd geleid door Cees van der Starre en door ondergetekende. Deze keer overtrof het aantal aanmeldingen het maximum van 40 en was wederom geslaagd.

De volgende onderwerpen zijn respectievelijk waterleven (4 en 7 maart) en biodiversiteit (13 en 16 mei). Bij een blijvend succes zal de pilot omgezet worden in een meerjarenproject.

Zie voor nadere informatie de websites:

<https://www.ivn.nl/afdeling/ijsstel-en-gouwe/natuuracademie-reeuwijkse-plassen> en <https://www.knnv.nl/natuur-academie-reeuwijkse-plassen>

Het kernteam van de Natuur Academie Reeuwijkse Plassen bestaat uit: Frans Kingma (voorzitter), Ton van Rossum, Marlou Min (coördinator, beide IVN IJssel en Gouwe) en Loes Kamer (organisator mini-cursussen).

Loes Kamer

Waarom groeit Maïs plotseling zo hard in de zomer?

Het zal u zijn opgevallen dat, terwijl u het hele voorjaar ruim uitzicht had over de jonge maïsplanten, deze in juni ineens omhoog schieten en uw plotseling tegen een muur van maïs aankijkt. De snelle groei van Maïs komt omdat maïs een ander soort fotosynthese heeft dan de meeste andere planten.

Er zijn 3 groepen planten elk met een verschillende soort fotosynthese: C3-planten, C4-planten en CAM planten. Bij fotosynthese wordt koolstofdioxide (CO₂) en water onder invloed van zonlicht omgezet in glucose en zuurstof. C3-planten maken in de aanloop van glucose eerst verbindingen met drie koolstofatomen, terwijl C4-planten verbindingen maken met 4 koolstofatomen. CAM planten draaien het dag-nacht ritme om.

De meeste planten (90%) zijn C3-planten. Maïs is echter een C4-plant. Bij deze vorm van fotosynthese is de CO₂ opname efficiënter dan bij C3-planten

maar er is meer lichtenergie voor nodig. Maïs komt oorspronkelijk uit Midden Amerika en gedijt pas bij een temperatuur boven de 12 C. In onze streken is dat vanaf juni, maar dan gaat het ook snel. De laatste tijd rukken allerlei C4-planten uit het zuiden op. Het zijn voornamelijk grassen, zoals bijv. Hanenpoot en Straatliefdegras. Een andere eigenschap van C4-planten is dat ze weinig water nodig hebben. Zo is ook Stekend loogkruid uit onze duinen een C4-plant.

Een bijzonder geval zijn de CAM planten. CAM is de afkorting van Crassulacean Acid Metabolism en komt voornamelijk voor bij vetplanten. Het is een aanpassing aan droge omstandigheden. Om waterverlies te voorkomen sluiten CAM-planten overdag de huidmondjes. Tijdens de nacht openen ze de huidmondjes en nemen dan CO₂ op. Overdag wordt het aan Malaat gebonden CO₂ o.i.v. zonlicht omgezet in suikers..

Bron: Nature today

Jan Uilenbroek

Mijn Natuur blijft

In bijna 40.000 berichten deelden mensen al een foto van hun favoriete natuur met #MijnNatuurBlijft. Zij inspireren hiermee alle Nederlanders én onze regering om onze Nederlandse natuur te behouden. Want als wij goed zorgen voor onze natuur, dan zorgt de natuur goed voor ons. Want het opgeven van Nederlandse natuur is geen optie. **Doe mee!**

Werkgroep tuinambassadeurs

Het eerste jaar van de tuinambassadeurs zit er op. Een jaar waarin er heel veel werk verzet is. Waardoor we ook veel geleerd hebben. Want allereerst hebben we veel gewerkt aan de bekendheid van de tuinambassadeurs, de PR. Daar kunnen we nu van zeggen dat het redelijk gelukt is. We staan op de kaart. Denk maar aan de diverse presentaties die er gegeven zijn. Of aan de informatiestands waar we ons hebben laten zien. Nu streven we meer onze doelen na. Want het motto is nu: Gaan er stenen uit bij deze actie? Dan doen we eraan mee. Maar meer nog, zouden we willen, is het bij particulieren? Dan doen we zeker mee. Want openbaar groen is nog steeds een taak van de gemeente. Toch kunnen we terugkijken op succesvolle acties zoals bijvoorbeeld: De geveltuintjes in de Tombergstraat. De vijf tuinen vergroenen

met Mozaïek wonen in Goverwelle. Ook gingen er tegels uit op de hoek van de W. v Pruisensingel.

We hadden meer verwacht van de “tegelinleveractie”. Maar die actie gaan we nu in het voorjaar van 2020 weer doen. Is het voorjaar misschien een beter jaargetijde? Deze actie zit nu al in de planning. Ook haken we weer aan bij de landelijke

opschoondag. Wordt dat bij “Het Raam”? Want daar hebben we de contacten gelegd bij de boomfeestdag. Er zijn onder leiding van de tuinambassadeurs plantjes gezet door scholieren in de middenberm. Deze plantjes waren door onze hovenier ingekocht. Alle kinderen hebben een zakje met bloembollen voor thuis meegekregen. Nu volgende stap, lukt het om daar geveltuinen te realiseren met de bewoners? We zullen het zien.

Volgt u ons ook, op sociale media? Om de nieuwsbrief te ontvangen stuurt u een mailtje naar: tuinambassadeurs.gouda@gmail.com

Nel de Mos

Een jaar publieksactiviteiten

Zoals bekend organiseert de afdeling samen met het IVN de publieksactiviteiten, die vroeger door André van Kleinwee werden verzorgd. In ruil daarvoor mogen we gebruik maken van het infocentrum voor lezingen, cursussen en vergaderingen. Tevens verzorgen we de inloopmiddagen (thans op de eerste zondag van de maand) voor tuinadviezen.

In 2019 zijn in totaal 17 activiteiten georganiseerd (9 door de KNNV en 8 door het IVN). Hiervoor was een folder gemaakt, die verspreid werd in de Gemeente Gouda. Een viertal KNNV activiteiten “Natuur op het Heempad” was georganiseerd door Frans Kingma. Tijdens deze zondagmiddagen was er een wandeling op het Heempad en in het Infocentrum was speciaal voor kinderen van alles te ontdekken over de natuur. De belangstelling voor deze activiteiten was sterk afhankelijk van het weer. De laatste van de vier, die groots was opgezet in het kader van de dag van de veldbiologie, viel letterlijk in het water.

Om de herkenbaarheid van de excursieleiders te vergroten zijn dankzij een subsidie van GoudApot een aantal jasjes met KNNV logo aangeschaft.

Jan Uilenbroek

Programma publieksactiviteiten 2020

Zondag 2 febr.	Natuur op het Heempad (14.00-16.00 uur) Thema: winteractiviteiten Locatie: infocentrum
Zondag 15 maart	Vogelexcursie in het Weegje (10.00-12.00 uur) Startpunt: parkeerterrein Praathuis
Zondag 5 april	Excursie Stinse planten (14.00-15.30 uur) Locatie: infocentrum
Zondag 3 mei	Natuur op het Heempad (14.00-16.00 uur) Thema: lenteactiviteiten Locatie: infocentrum
Zat. 23 en zo. 24 mei	Hofstedendagen (11.00-17.00 uur) Locatie: infocentrum en Kinderboerderij

Inloopmiddagen

Elke eerste zondag van de maand is in het infocentrum van 14.00 tot 16.00 uur een tuinambassadeur aanwezig die voorlichting kan geven over natuurvriendelijke tuinieren.

Fotoverantwoording

Titelpagina	Winterkoning (foto Huig Bouter)
pg. 6	Kastanjabloesem (foto Huig Bouter)
pg 13	Pijlstaartvlinders (foto's Huig Bouter)

Activiteitenprogramma

De excursies maken we meestal per auto. We maken auto's dan 'vol', zodat er met zo weinig mogelijk auto's wordt gereden. Van de mensen die meerijden wordt een "liftersgeld" gevraagd van 10 eurocent per gereden kilometer. Dit bedrag wordt met de bestuurder van de auto verrekend. Wilt u weten of er voldoende auto's/meerrijdplaatsen zijn, dan kunt u van tevoren contact opnemen met de natuurhistorisch secretaris. De KNNV is niet aansprakelijk voor ongevallen en beschadiging of verlies van eigendommen. Voor meer inlichtingen: Jan Uilenbroek, tel 0182-618037, n.h.secretaris@gouda.knnv.nl.

Zaterdag 25 jan. Bezoek aan Naturalis

Eind augustus is Naturalis in Leiden weer open gegaan na een intensieve verbouwing. We zijn benieuwd naar de nieuwe inrichting en de zaal met Tyrannosaurus rex. De toegangsprijs is 16 euro en gratis met een museumjaarkaart. We gaan per trein en verzamelen om 10.00 uur station NS, Bloemendaalse zijde.

Dinsdag 11 febr. Algemene ledenvergadering

De vergadering wordt gehouden in het infocentrum aan het Heempad en begint om 20.00 uur. De stukken worden u per email toegestuurd. Op verzoek kunt u de stukken per post ontvangen.

Woensdag 12 febr. Lezing over korstmossen

Deze lezing wordt gegeven door Laurens Sparrius, oud bestuurslid van onze afdeling en specialist op het gebied van mossen en korstmossen. De lezing wordt gegeven in het infocentrum Heempad en begint om 20.00 uur.

Woensdag 26 febr. Lezing over steen- en kerkuilen

Deze lezing wordt gegeven door Michel Kuijper, voorzitter van de vogelwerkgroep Midden-Delftland. De lezing wordt gegeven in het infocentrum Heempad. De lezing begint om 20.00 uur.

Woensdag 11 maart Terugkeer van de otter in de Reeuwijkse Plassen

Sinds kort is de otter waargenomen in de Reeuwijkse Plassen. De lezing wordt gegeven door de otterspotter Hans Blom en zal plaats vinden in de filmzaal van het streekmuseum, Oude weg 3 in Reeuwijk, aanvang 20.00 uur.

Donderdag 26 maart **Lezing over egelvriendelijke tuinieren**

Als je egels in je tuin wilt hebben moet je weten waar egels behoefte aan hebben en hoe je je tuin moet inrichten. Daarover zal Merel Klaarmond van de Egelwerkgroep Nederland een lezing geven. De lezing vindt plaats in het infocentrum Heempad, aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 11 april **Vogelexcursie polder Bloemendaal**

Tijdens deze excursie hopen we niet alleen Kieviten maar ook Kievitsbloemen te zien. Dirk van der Eijk van de Stichting Weids Bloemendaal zal ons er rondleiden. We verzamelen om 10.00 uur bij tuincentrum Tas, Otweg 5. De excursie duurt tot ongeveer 12.00 uur.

Zondag 26 april **Excursie Rhoonse grienden**

Langs de Oude Maas ligt een zoetwatergetijdegebied. In dit jaargetijde bloeit de Spindotter en volop Fluitenkruid. We vertrekken om 10.00 uur vanaf NS station Gouda, Bloemendaalse zijde. We verwachten om 14.00 uur weer terug te zijn.

Zaterdag 9 mei **Plantenexcursie naar Thijsses Hof**

Deze heemtuin in Bloemendaal is in 1925 aangelegd ter gelegenheid van de 60^e verjaardag van Jac. P. Thijsses. Deze excursie is vorig jaar niet doorgegaan vanwege de warmte. We vertrekken om 9.00 uur vanaf station Gouda, Bloemendaalse zijde.

Zaterdag 6 juni **Excursie naar de Zouweboezem**

In dit gebied van Zuid-Hollands Landschap bij Ameide broeden purperreigers en zwarte Sterns. We vertrekken om 9.00 uur vanaf station Gouda, Bloemendaalse zijde.

De Natuurvriend is het orgaan van de afdeling Gouda en omstreken van de KNNV, Vereniging voor Veldbiologie. Het verschijnt drie maal per jaar.

**Afzender/ledenadministratie
Lage Gouwe 112
2801 LK Gouda**